

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Produs Intelectual 6 Ghid de bune practici

Proiectul ToMIMEuS: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities (nr: 2019-1-RO01-KA202-063245) a fost finanțat prin programul Erasmus+ al Uniunii Europene.

Contribuții

REȚEAUA BALCANICĂ A MUZEELOR

Aida Vezic,

Irena Ruzin

Milena Milosevic Micic

GRECIA

Charikleia Kanari

Eleni Markou

Magdalini Nikolarazi

Maria Papazafiri

Marina Plati

Vassilis Argyropoulos

UNGARIA

Aliz Mária Bangó

Boglárka Gál

István Megyeri

Judit Gombás

Réka Farkas

ROMÂNIA

Andrea Hathazi

Cristina Bălaș-Baconschi

Ioana Letiția Șerban

Tekla Tötszegi

Tudor Sălăgean

TURCIA

Ayşe Tuğba Öner

Bülent Ağaç

Emine Ayyildiz

H. Sümeyra Bilici Albayrak

Özcan Erkan Akgün

Ruhan Çelebi

Tevfik Taşkın

Ufuk Kınık

Project Identification

Acțiunea cheie:	Cooperare pentru inovare și schimb de bune practici
Tip acțiune:	Parteneriate strategice pentru educație și pregătire vocațională
Acord de finanțare Nr.:	2019-1-RO01-KA202-063245
Organizația coordonatoare – denumirea legală completă	Muzeul Etnografic al Transilvaniei (Romania)
Produs Intelectual 6	Ghid de bune practici referitoare la conținutul muzeal diferențiat și multisenzorial și practicile inclusive
Organizația coordonatoare	Muzeul Etnografic al Transilvaniei (Romania)
Data:	30.07.2022
Forma:	Finală

Introducere

Programul Erasmus+ intitulat "ToMIMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities" (nr: 2019-1-RO01-KA202-063245) este finanțat de Uniunea Europeană, iar partenerul coordonator al proiectului este Muzeul Etnografic al Transilvaniei (România).

Proiectul Erasmus+ ToMIMEUs își propune să consolideze profilurile personalului implicat în proiectarea expozițiilor și a programelor educaționale din muzeele partenere din cele patru țări (România, Grecia, Ungaria și Turcia). Este important de subliniat caracterul inovator și interdisciplinar al proiectului ToMiMEUs, care vizează consolidarea competențelor și cunoștințelor personalului muzeului în ceea ce privește două categorii diferite de persoane cu dizabilități senzoriale (respectiv persoanele cu deficiențe de vedere (VI) și persoanele surde sau cu deficiențe de auz (DHH) și dezvoltarea de practici multisenzoriale și incluzive pentru persoanele și grupurile cu dizabilități senzoriale, precum și pentru grupurile cu persoane cu și fără dizabilități.

Dezvoltarea de competențe va ajuta personalul muzeului:

- a) să înțeleagă eterogenitatea și nevoile diferite ale persoanelor cu dizabilități senzoriale,
- b) să abordeze și să răspundă la nevoile persoanelor cu dizabilități senzoriale, și
- c) să adopte practici multisenzoriale și incluzive pentru dezvoltarea de programe educaționale și materiale educaționale și mijloace tehnologice pentru a îmbunătăți accesul și incluziunea persoanelor cu dizabilități senzoriale pentru persoanele și grupurile cu dizabilități senzoriale, precum și pentru grupurile de persoane cu abilități și nevoi mixte (cu și fără dizabilități).

Rezultatele proiectului ToMiMEUs vor fi resurse educaționale deschise încărcate pe portalul ToMiMEUs, și anume programa școlară, videoclipuri din experiențe de învățare incluzive, dezvoltarea de programe diferențiate și incluzive și un ghid de bune practici care va include caracteristici inovatoare în sensul introducerii de specificații sau/și recomandări în ceea ce privește modul de abordare a persoanelor cu și fără SD pe baza principiilor de diferențiere, Universal Design și Universal Design of Learning.

Proiectul ToMiMEUs își propune să îmbunătățească accesul și incluziunea în muzee pentru persoanele cu și fără dizabilități, prin dezvoltarea de scenarii sociale, materiale adaptate și implementarea de activități incluzive pentru grupuri cu copii cu și fără dizabilități.

Ghidul de bune practici

Ghidul de bune practici include o prezentare și o analiză a activităților, rezultatelor și discuțiilor din cadrul proiectului în legătură cu experiența generală anterioară în asigurarea unei accesibilități sporite în muzee pentru persoanele cu dizabilități senzoriale (SD). Ghidul de bune practici se referă la experiențele participanților în ceea ce privește interacțiunea și comunicarea, emoțiile lor, utilizarea resurselor create, provocările întâlnite și modul în care le-au abordat. Proiectul Erasmus+ ToMIMEUs se concentrează pe modalitățile prin care muzeele pot aborda și sprijini vizitatorii cu dizabilități senzoriale (SD) în programele și serviciile lor. Muzeele au dezvoltat și implementat activități educaționale incluzive pentru copiii cu deficiențe de vedere și pentru copiii surzi și cu deficiențe de auz, alături de copiii cu dezvoltare tipică, cu scopul de a crește gradul de conștientizare, de a îmbunătăți interacțiunea și comunicarea, de a crește accesibilitatea și programele disponibile care susțin incluziunea și implicațiile acesteia. Muzeele partenere ale proiectului în care au fost implementate activitățile educaționale incluzive sunt: Muzeul de Etnografie din Transilvania (România), Muzeul de Artă Cicladică al Fundației Nicholas și Dolly Goulandris, (Grecia), Hagymányok Háza (Ungaria), TCDD I. Regional Directorate (Turcia) și NI Museum and Institute in Bitola, (Macedonia de Nord) și The Homeland Museum of Knjaževac (Serbia), care sunt membri ai Balkan Museum Network. Competențele personalului muzeului în ceea ce privește aspectele legate de incluziune și accesibilitate, resursele și sprijinirea experiențelor de învățare incluzive au fost dezvoltate prin intermediul unor cursuri de formare (online și față în față) oferite de Universitatea din Thessalia (Grecia) și Universitatea Babeș-Bolyai (România), pe baza manualului de formare elaborat în cadrul proiectului de către Universitatea din Thessalia, Grecia. Rezultatele proiectului au beneficiat de experiența și expertiza Universității Medeniyet din Istanbul (Turcia) și a Universității Eötvös Loránd (ELTE) din Ungaria.

Dezvoltarea IO6 se bazează pe rezultatele IO1 (Scoping), pe implementarea informațiilor din cadrul IO3 (Materialul de formare pentru cursul de dezvoltare profesională), pe IO4 (Experiența de învățare adaptată - prezentare critică), pe IO5 (Experiența de învățare incluzivă), pe programele de formare care s-au desfășurat în Grecia și România (C1, C2), pe sondajul privind nevoile și experiența personalului muzeal în ceea ce privește programele educaționale cu persoane cu și fără deficiențe senzoriale (SI). Ghidul se bazează, de asemenea, pe rezultatele și discuțiile care au avut loc în cadrul tuturor reuniunilor transnaționale ale proiectului (M1, M2, M3, M4, M5) și pe evenimentele de multiplicare din partea partenerilor de proiect (Turcia,

Ungaria, Grecia și România). Comunicarea și interacțiunea dintre parteneri au fost facilitate de portalul proiectului (S.C. Atomo Ro S.R.L., România).

Dezvoltarea și implementarea activităților educaționale incluzive a avut un impact pozitiv și real la diferite niveluri (personal, social) pentru muzee și, de asemenea, pentru persoanele cu deficiențe senzoriale (SI). Prin implicarea persoanelor cu SD, acestea au dobândit abilități mai bune de autoprovocare, ceea ce le-a permis să joace un rol activ în ceea ce privește accesul lor la muzee. Activitățile diferențiate și incluzive bazate pe principiile designului universal și ale designului universal al învățării au promovat incluziunea la nivel educațional și social.

Pe durata proiectului ToMiMEUs a fost creată o rețea de colaborare între universități și muzee și o comunitate de învățare durabilă, implicând toate părțile interesate relevante, care au avut șansa de a interacționa prin intermediul portalului ToMiMEUs, de a face schimb de experiență și idei, de a-și împărtăși preocupările și de a-și îmbunătăți metodele și tehnicile.

În același timp, comunitatea largă a muzeelor, școlilor și asociațiilor pentru și în beneficiul persoanelor cu SD și al persoanelor cu dizabilități în general a fost informată cu privire la acțiunile și rezultatele proiectului ToMiMEUs. Partenerii proiectului au deja o experiență vastă în diseminarea informațiilor prin publicarea în reviste științifice și conferințe. Multe aspecte pozitive, implicații și rezultate au fost obținute pe parcursul derulării proiectului.

1) Activitățile proiectului ToMiMEUs au respectat principiile metodologiei de cercetare-acțiune, cum ar fi înțelegerea cadrului și a contextului în general, cercetarea și investigarea, analiza practicii, aplicarea teoriei prin acțiune, evaluarea practicii, implicarea colegilor și a altor persoane interesate, reflecția, discuția și schimbul de semnificații, validarea schimbării profesionale.

2) Feed-back-ul de la studenții cu dizabilități și feed-back-ul de la copiii cu dezvoltare tipică au arătat un nivel îmbogățit și îmbunătățit de colaborare între personalul muzeului și persoanele cu SI și, în cele din urmă, nivelul de incluziune a vizitatorilor cu SI în muzee în cadrul diferitelor grupuri (cu și fără dizabilități). Aceștia și-au exprimat emoțiile, mulțumirea de a putea trăi astfel de experiențe, de a atinge și explora unele exponate, de a avea ocazia de a asculta unele explicații pertinente prin intermediul ghidurilor audio, de a putea participa la unele activități de creație împreună cu specialiștii, de a primi unele îndrumări specializate în limbajul semnelor.

În ceea ce privește cele mai bune practici care ar putea fi extinse la alte proiecte, putem menționa feedback-ul specialiștilor din muzee după faza de formare în care membrii facultăților și experții din fiecare universitate participantă au fost responsabili pentru răspândirea

cunoștințelor lor. Personalul muzeului a dezvoltat competențe profesionale în ceea ce privește elaborarea prezentărilor pentru artefacte, de la dimensiuni, obiecte și culori până la contextul istoric și artistic al obiectelor și, în același timp, să răspundă la eventualele întrebări venite din partea participanților. În același timp, ca rezultat, putem menționa faptul că personalul a înțeles importanța stimulării vizuale și tactile, folosind diferite metode și tehnici incluzive/adaptive. Aceste aspecte le-au permis să creeze conținut și materiale adaptate pentru persoanele cu dizabilități senzoriale. Programele de accesibilitate au fost, de asemenea, incluse în prioritățile muzeelor, ceea ce înseamnă că au fost sprijinite vizitele persoanelor cu dizabilități vizuale și auditive, pentru ca acestea să se poată apropia de artefacte.

1) Un alt exemplu de bună practică este percepția specialiștilor din muzee cu privire la persoanele cu deficiențe senzoriale, la nevoile acestora, inclusiv cele culturale și epistemice. Această percepție s-a îmbogățit în urma activităților din cadrul proiectului, în urma programelor de formare. Specialiștii din muzee vor ști de acum înainte cum să lucreze cu persoanele cu SI, pot înțelege acum emoțiile acestora, modul lor de a vedea lucrurile, modul lor de a stabili interacțiuni.

2) Au fost luate în discuție accesibilitatea site-urilor web, crearea de narațiuni digitale despre unele colecții, tururi ghidate digitale în limbajul semnelor (pentru persoanele cu deficiențe de auz), construirea unei aplicații care să ofere un tur ghidat audio pentru punctele de atracție ale unor galerii (pentru persoanele cu deficiențe de vedere). Iar aceste aspecte au fost clar precizate în cadrul întâlnirii transnaționale și a evenimentului multiplicator (M5) de la Cluj-Napoca, în toate prezentările specialiștilor din muzee, cu exemple foarte pertinente care au arătat implicarea personalului în toate activitățile care înseamnă politici și practici bune pentru persoanele cu și fără SI.

3) Muzeele au planificat noi ateliere de lucru și au contactat asociații sau persoane cu dizabilități pentru a coopera și a organiza tururi ghidate pentru persoanele cu nevoi speciale. În multe dintre muzeele din țările din cadrul ToMIMEUS au fost elaborate și implementate programe educaționale pentru copiii surzi sau cu deficiențe de auz, nevăzători sau cu deficiențe de vedere și programe pentru copiii cu dezvoltare tipică, iar unele dintre acestea au subliniat importanța unui curator de artă pentru accesibilitate ca membru al personalului.

4) Au fost dezvoltate activități educaționale axate pe învățarea meșteșugurilor populare (coacerea turtei de ghimbir, pâslă, dansuri populare) în cadrul muzeelor și ateliere de lucru organizate după vizitele muzeale cu ghidaj audio cu sesiuni de artă (folosind lut, plastilină, pictură) în care participanții își pot exprima sentimentele și pot oferi un feedback despre ceea

ce au înțeles și învățat în timpul vizitelor. Putem da și alte câteva exemple: ateliere de olărit menite să vadă colaborarea dintre copiii cu și fără dizabilități, cu scop atât educativ, cât și de rupere a barierelor, activități în care copiii văd/simt diferența dintre hainele din lână și cele din cânepă etc.

5) Au avut loc interacțiuni și învățare între copiii cu și fără dizabilități.

DESCRIEREA SUCCINTĂ A PROGRAMELOR MUZEALE

MUZEUL DE ARTĂ CICLADICĂ AL FUNDAȚIEI NICHOLAS ȘI DOLLY GOULANDRIS (GRECIA).

Activitățile concepute de Departamentul de Educație al muzeului au ca scop promovarea înțelegerii colecției de artă cicladică de către persoanele cu și fără dizabilități senzoriale. Accesul și accesibilitatea sunt elementele de bază ale activităților și se așteaptă să ajute participanții să își aprofundeze înțelegerea în ceea ce privește arta cicladică, prin intermediul limbajului Braille, al subtitrărilor (greacă și engleză) și al limbajului semnelor (greacă și internațională).

Persoane surde și cu deficiențe de auz

Departamentul de Educație a conceput un tur înregistrat al Colecției cicladice în limbajul semnelor grecesc, cu subtitrare în greacă, și în limbajul semnelor internațional, cu subtitrare în engleză.

Videoclipul este afișat pe un ecran în holul Colecției Ciclade. De asemenea, este disponibil pe site-ul web al muzeului, care conține și informații despre vizitarea muzeului în limbajul semnelor. În cele din urmă, la intrarea în muzeu există un videoclip cu informații despre muzeu în limbajul semnelor (ce colecții cuprinde, care sunt accesibile surzilor, orele de deschidere ale muzeului, informații despre bilete/gratuite pentru persoanele cu dizabilități și însoțitorii acestora).

Vizita ghidată în limbajul semnelor acoperă principalele teme ale culturii cicladice și este însoțită de imagini relevante, iar durata este de aproximativ 15 minute.

Pentru pregătirea textelor și pentru ca acestea să fie eficiente în limbajul semnelor, am solicitat îndrumarea companiei Hands Up, care s-a ocupat de crearea videoclipului în limbajul semnelor.

Persoane cu deficiențe de vedere

Pentru vizitatorii nevăzători sau cu deficiențe de vedere, departamentul de educație a conceput o vitrină mobilă, care oferă o experiență tactilă și acustică, împreună cu un tur al sălii de cultură cicladică. Aceasta este concepută pe baza incluziunii egale pentru persoanele cu dizabilități vizuale, fără a exclude utilizarea ei de către orice vizitator care dorește să îmbogățească experiența turului prin utilizarea ei. Tema sa este Cultura Cicladică, cu accent pe sculptura în marmură, care este cea mai reprezentativă mostră a artei cicladice.

Ideea de a crea un traseu în cadrul sălii de artă cicladică pentru ca persoanele cu deficiențe de vedere să poată participa la turul muzeului la fața locului a fost generată în cadrul Departamentului de educație. Înainte de punerea în aplicare a ideii, am consultat-o pe Aineias Martos, o persoană cu deficiențe de vedere. După ce am discutat cu Aineias, am selectat opririle/vitrinele și am decis obiectele pe care acesta trebuia să le "vadă" atingând replici exacte. Așa s-a născut ideea de vitrină mobilă, care se bazează pe ipoteza că vitrina mobilă este folosită de cel puțin două persoane, până la un mic grup mixt (cu sau fără dizabilități). În plus, în timpul vizitei, echipa este însoțită de personal calificat al muzeului.

Vitrina mobilă va fi deplasată, în interiorul spațiului, de către un angajat al muzeului și va urma un traseu pentru care vizitatorul va fi fost deja informat. Vizitatorului i se va pune la dispoziție planul spațiului în formă tactilă și hărți tactile ale Greciei și ale Cicadelor, separat. Experiența tactilă se bazează pe copii exacte ale unor obiecte reprezentative. În forma lor originală, figurinele și ustensilele sunt realizate din marmură, motiv pentru care majoritatea copiilor sunt realizate din marmură (cu excepția celor care nu sunt disponibile în marmură și sunt realizate din rășină). Această informație este inclusă într-un paragraf introductiv, încorporat în vitrină.

Exemplele sunt așezate în sertare mici care se deschid axial, cu o singură rotație. Pentru o utilizare mai ergonomică a vitrinei, am convenit ca suprafața superioară a acesteia să fie spațiul în care utilizatorul poate atinge și inspecta copiile pe care le va obține din sertare. Spațiul de depozitare de jos poate prezenta materiale suplimentare, tipărite, tactile etc.

Informațiile scrise despre proiect, despre civilizația cicladică și mai ales despre figurine sunt disponibile și în Braille și cu caractere mari. Toate exemplele poartă un număr/cod, astfel încât să fie ușor de combinat cu informațiile (audio sau scrise).

Alături de experiența tactilă, a fost creat un tur audio al colecției de artă cicladică, care completează experiența tactilă oferită de vitrina mobilă, oferind copii pentru nevăzători și persoanele cu deficiențe de vedere. Pentru elaborarea textelor, am considerat necesară colaborarea cu ONG-ul "Me Alla Matia, precum și cu persoane cu deficiențe de vedere, astfel

Încât textele să ofere informațiile științifice necesare despre cultura cicladică și despre figurinele din marmură, acoperind în același timp nevoile persoanelor cu deficiențe de vedere. Textele au fost compuse de către Departamentul de Programe Educaționale și au fost adaptate de către echipa "Me Alla Matia". De asemenea, acestea sunt traduse în limba engleză și evaluate de un grup de nevăzători.

Textele au fost apoi postate pe platforma Clio Muse Tours, care colaborează deja cu muzeul. Platforma găzduiește, de asemenea, tururile ghidate ale colecțiilor permanente în limbajul semnelor. Această aplicație, care este gratuită, se adresează vizitatorilor muzeului, dar este folosită și de persoanele cu deficiențe de vedere care sunt familiarizate cu utilizarea smartphone-urilor speciale care convertesc textele scrise în fișiere audio. Pentru nevăzători care nu au această abilitate, fișierele înregistrate vor însoți vitrina mobilă (prin intermediul unui telefon mobil pus la dispoziție de muzeu), oferind informații și instrucțiuni despre experiența tactilă pentru nevăzători.

CASĂ PATRIMONIULUI MAGHIAR. MUZEUL DE ARTĂ POPULARĂ MAGHIARĂ APLICATĂ

Ideea unei expoziții accesibile a fost inspirată de proiectul Erasmus+ ToMiMEUs, care vizează crearea unui muzeu multisenzorial care să primească vizitatori cu dizabilități senzoriale. Prima expoziție interactivă care a avut loc în Casa Patrimoniului Maghiar a pus bazele pentru implementarea cu succes a proiectului Erasmus+ ToMiMEUs. În timpul programului, au fost transmise cunoștințe și au fost oferite activități creative pentru grupuri mixte de copii cu și fără dizabilități senzoriale într-un mediu muzeal și ateliere educaționale muzeale. Ipoteza de bază a fost că rolul activităților educaționale muzeale incluzive, orientate spre activități, este semnificativ, deoarece acestea sporesc gradul de conștientizare a participanților cu privire la dizabilități și diversitate. Atelierele de lucru desfășurate într-un grup mixt de elevi din școli diferite au ușurat anxietățile copiilor și au creat prietenii. Diferitele leziuni senzoriale au atras atenția asupra necesității de a ne aborda în mod diferit unii pe alții și mediul înconjurător și, în același timp, asupra faptului că muzeul este un loc excelent pentru co-educație. În perioada noiembrie 2021 - aprilie 2022, am găzduit 5 elevi cu deficiențe de vedere și 5 elevi fără deficiențe de vedere, 5 elevi cu deficiențe de auz și 5 elevi cu deficiențe de auz de 10-12 ani, pentru un total de 4-4 ateliere educaționale muzeale. Elevii din instituțiile partenere cooperante au provenit de la Școala Primară Mária Ward, Școala Primară Dr. Béla Török și Școala Primară pentru Deficienți de Vedere. Scopul nostru a fost să cunoaștem muzeul, pe noi, angajatorii, pe

noi înșine și dificultățile copiilor, diferențele de percepție ale acestora. Pe lângă munca frontală, în cadrul sesiunilor am încercat și sarcini individuale, în perechi și în grup.

Ateliere de educație muzeală

Ice breaking workshops

Când copiii au venit pentru prima dată la muzeu, s-au desfășurat activități de team building pentru a se cunoaște mai bine.

Pe 17 noiembrie 2021, sub îndrumarea lui Aliz Bangó, Csilla Dobinszki, Réka Farkas, Boglárka Gál, Viktor Konrád, István Megyeri, au avut loc jocuri jucate de 5 elevi ai Școlii Primare Mária Ward, între orele 9:30 și 10:00, care ar putea ajuta elevii fără dizabilități să înțeleagă dificultățile, dezavantajele și diferențele pe care le au persoanele cu deficiențe de vedere.

Am împrumutat ochelari de simulare de la Facultatea de Educație Specială ELTE Bárczi Gusztáv Bárczi Gusztáv, pe care copiii i-au încercat și am jucat câteva jocuri cu ei. După o jumătate de oră au sosit copiii de la Școala Primară pentru Deficienți de Vedere și ne-am jucat împreună după aceea. În acel moment, ne-am concentrat pe cunoașterea locului și a oamenilor neobișnuiți.

Pe 23 februarie 2022, un atelier similar a fost organizat de Aliz Bangó, Boglárka Gál, Judit Járfás și István Megyeri pentru alți 5 elevi de la Școala primară Ward Mária și pentru cei 5 elevi cu deficiențe de auz de la Școala primară Dr. Béla Török, dar de data aceasta, deficiența de auz a fost baza pentru a crește gradul de conștientizare a dizabilității la copiii cu dezvoltare tipică.

Gustă-I la muzeu! - Tradiția de a face turtă dulce

Pe 9 decembrie 2021, sub conducerea lui Réka Farkas și Boglárka Gál, a fost organizat cel de-al doilea atelier de lucru pentru un grup mixt de copii văzători și copii cu deficiențe de vedere. De data aceasta, o oră a fost petrecută în expoziția de Arome, gusturi, forme - Privește cu mâna, vezi cu inima, unde elevii au putut învăța despre tradiția confecționării turtei dulci. Turta dulce era adesea vândută în piețe și târguri, era dulceața preferată a copiilor, un cadou de dragoste pentru tineri. Existau mai multe feluri de turtă dulce, diferite prin modul de preparare, forma și metoda de decorare. Copiii au jucat un joc de recunoaștere a formelor și de împerechere concav-convex cu ochii închiși, de recunoaștere a condimentelor cu ajutorul mirosurilor. În a doua parte a sesiunii, au făcut împreună turtă dulce.

Ce-i asta? Fetru! - tradiția pâslei

Pe 16 februarie 2022, sub conducerea lui Csilla Dobinszki și Boglárka Gál, copiii au sosit pentru cel de-al treilea atelier. De această dată, copiii au învățat despre motivele pâslăriei, diverse obiecte de folosință realizate din pâslă și prelucrarea lânii. În cadrul expoziției a fost amplasat jocul de recunoaștere a lânii, unde au trebuit să sorteze prin atingere diferite tipuri de lână, lână de diferite grosimi de fir, au jucat câteva jocuri cu ochii închiși. În a doua parte a sesiunii, copiii au confecționat lalele din pâslă.

Viața ciobanilor, tradiția dansului ciobănesc

Pe 18 martie 2022, grupul mixt de copii cu deficiențe de auz și fără deficiențe de auz a sosit pentru a doua oară la muzeu. Acest atelier a fost condus de István Megyeri, Viktor Konrád, Judit Járász și Boglárka Gál. În expoziție, fiecare a căutat un obiect legat de viața ciobanilor (pălărie, bici, baston cu lanț, cârjă de cioban, topor etc.). Pentru activitățile de învățare, li s-au dat sarcini în perechi (descrierea obiectului, desen etc.). Fiecare pereche de elevi a trebuit să parcurgă stații pentru a dobândi cunoștințe într-o formă ludică pe panouri informative amplasate în expoziție (labirint de căutare a mieilor, puzzle cu imagini etc.). și pe un ecran tactil prin jocuri digitale (asociere de obiecte și fotografii). A doua jumătate a sesiunii a fost îmbogățită de jocuri de dans cu băte și de îndemânare, care era popular printre ciobani, însoțite de cimpoi.

Vezi cu mâinile - tradiția olăritului

La 23 martie 2022, grupul mixt de copii cu și fără deficiențe de auz a sosit pentru cel de-al treilea atelier, iar apoi, la 7 aprilie 2022, a avut loc cel de-al patrulea și ultimul atelier educațional muzeal pentru grupul mixt de copii cu și fără deficiențe de vedere. Atelierele au fost susținute de Aliz Bangó și asistate de Boglárka Gál.

Luând în mână instrumentele de vizualizare din expoziție, copiii au învățat despre posibilitățile de decorare a ceramicii. De asemenea, au putut să ridice plăci de lut cu diferite modele, cu care am jucat un joc de asociere a diferitelor sentimente. Unele plăci au fost așezate una lângă alta în așa fel încât, prin atingere, am simțit sentimente frumoase, urâte, vesele și triste. În cadrul acestor ateliere, am folosit și planșele de informare și de joc din expoziție, pe care perechile de elevi au alcătuit împreună un puzzle. În a doua parte a atelierelor, elevii, în perechi, au confecționat boluri ale prieteniei și ghivece de flori din lut. Aliz Bangó a ars ulterior în atelierul ei de olărit. L-am dăruit elevilor cu o floare a prieteniei implantată în el, pentru ca aceștia să se gândească la prietenii lor de la altă școală atunci când le udă și le îngrijesc.

Viața ciobanului, instrumentele ciobanului

Pe 22 aprilie 2022, sub conducerea lui Zoltán Szabó, Judit Járász, Viktor Konrád și Boglárka Gál, a fost organizat ultimul atelier educațional muzeal pentru un grup mixt de copii cu deficiențe de auz și fără deficiențe de auz. În cadrul expoziției am aflat despre diferitele flaute ciobănești, iar copiii au putut face cunoștință cu instrumentul preferat al ciobanilor, cimpoiul de capră. Și-au putut extinde cunoștințele cu un joc jucăuș de tip "adevărat sau fals". În a doua parte a atelierului, au putut cânta la un sintetizator de cimpoi și la un vechi joc al portarilor (doi copii fac o poartă cu brațele, ceilalți trec pe sub ea, dacă muzica se oprește, poarta se închide și cine rămâne în poartă se alătură porții, astfel poarta se extinde și crește, iar ultimul care rămâne sub poartă este câștigătorul).

La finalul atelierelor, copiii le-au scris prietenilor lor din cealaltă școală pentru a le povesti ce au simțit în timpul atelierelor de la muzeu. Răspunsurile lor au fost foarte amabile: "Succes!", "Să nu renunți niciodată!", "Sper să ne mai vedem!", "Mi-a făcut plăcere să fiu cu tine!", "Sper ca prietenia noastră să dureze mult timp!", "Mă bucur că m-ai ajutat!". Sperăm că, din școli diferite, copiii cu dizabilități senzoriale și copiii fără dizabilități au legat o prietenie de lungă durată în timpul atelierelor.

Succesul proiectului pilot este demonstrat de faptul că Școala Primară pentru Deficienți de Vedere dorește să continue colaborarea și au existat mai multe solicitări din partea unor instituții cu deficiențe de vedere care și-au exprimat intenția de a participa la atelierelor noastre în anul școlar 2022-2023. Așadar, proiectul nu s-a încheiat, pe viitor ne dorim ca atelierelor noastre educative muzeale ghidate și ludice să fie disponibile pentru cât mai mulți vizitatori cu deficiențe senzoriale.

MUZEUL ETNOGRAFIC AL TRANSILVANIEI

Muzeul Etnografic al Transilvaniei este unul dintre primele muzee din România care a demarat programe și activități menite să creeze și să îmbunătățească oferta culturală în vederea includerii persoanelor cu dizabilități senzoriale în actul cultural. Dintre proiectele implementate până în prezent în acest scop menționăm următoarele

2009: "Egalitatea de șanse în accesul la cultură. Tehnici muzeale pentru integrarea culturală a persoanelor cu dizabilități" - expoziție tactilă pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

2013: "Tăcerea - o barieră depășită" - serie de activități pentru elevii (7-11 ani) cu și fără deficiențe de auz și comunicare verbală.

2014-2017: "Reducerea decalajelor dintre muzee și persoanele cu deficiențe de vedere (BAGMIVI)" - formare pentru angajații muzeelor și activități pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

2017: "Descoperă, învață, joacă-te!" - Activități pentru elevii cu și fără dizabilități de comunicare auditivă și verbală.

În cadrul proiectului ToMIMEuS: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities", muzeul a organizat două activități pentru elevii cu vârste cuprinse între 6 și 14 ani. Unul dintre grupuri a fost format din elevi cu deficiențe vizuale, combinat cu elevi fără deficiențe senzoriale, în timp ce celălalt grup a fost format din elevi cu și fără dizabilități de auz și comunicare verbală. Având în vedere situația epidemiologică, cursurile s-au desfășurat atât online, cât și față în față.

Obiectivul general al cursurilor a fost incluziunea și participarea copiilor cu deficiențe senzoriale la activități cultural-educative, realizabile într-un muzeu etnografic. De asemenea, cursurile au urmărit stabilirea unui contact optim între elevii fără și cu nevoi educaționale speciale, prin desfășurarea unor activități comune,

Scopul activității: creșterea gradului de cunoaștere a culturii tradiționale prin exportul unui element cu valoare de marcă identitară: costumul tradițional.

Ca activități premergătoare pregătirii cursului s-au desfășurat : conceperea și utilizarea tehnicilor muzeale specifice: realizarea unei truse cu mostre de materiale: fișe de lucru: costume populare - miniaturi: păpuși textile< demonstrație și materiale de lucru pentru testarea diferitelor tehnici textile; alegerea materialelor și a tehnicilor de decorare.

Prima activitate a avut loc în data de 16.12.2021, în sala mare de expoziții a muzeului, unde copiii au fost primiți de responsabilul de activitate și de personalul muzeului, fiind salutați oral și prin limbajul semnelor. În cadrul unei discuții introductive, elevii au fost familiarizați cu caracteristicile și funcțiile muzeelor, precum și cu funcția specifică a muzeelor de etnografie. De asemenea, au fost prezentate tipurile de habitate: urban (mai mulți oameni, multe clădiri de diferite dimensiuni, multe străzi etc.) și rural (mai puțini oameni, puține clădiri, distanțe mai mari, puține străzi, case mai mici cu anexe, puține clădiri comunitare / biserică în centrul satului, grădini, terenuri în afara satului, ocupații de bază și mod de viață). Apoi, activitatea a continuat cu clarificarea noțiunii de îmbrăcăminte și a rolului său principal, acela de a proteja corpul. În cadrul unei demonstrații practice, fiecare copil a primit o mănășă de bumbac, fiind îndemnat

să își pună mânușa și să observe diferența dintre acoperit/neacoperit; funcția mănușii. Acest lucru a clarificat noțiunea de îmbrăcăminte în ceea ce privește funcția sa practică.

Cea de-a doua activitate a avut loc în data de 07.04.2022, cu participarea unui grup de elevi cu vârsta de 6-7 ani, elevi cu deficiențe de vedere și elevi cu dezvoltare tipică.

Structura celei de-a doua activități a fost similară cu cea anterioară, dar conținutul ei a fost mai simplu, fiind adaptat la vârsta și abilitățile participanților. Nu s-au folosit fișe de lucru scrise, iar sarcinile realizate de copii au fost mai simple: împletitură cu trei fire, puzzle obișnuit, puzzle tactil din lemn cu materiale textile atașate.

Concluzii

Timpul de prezentare a celor două grupuri, discuția preliminară despre cum să comunice cu persoanele cu deficiențe senzoriale, prezentarea și învățarea semnelor (bună dimineața, bună ziua, mulțumesc) sau explorarea exclusiv tactilă a unor artefacte selectate au stimulat interesul și empatia copiilor cu dezvoltare tipică. Chiar și în timpul activităților, aceștia au pus întrebări legate de limbajul semnelor și au încercat să stabilească un contact cu copiii cu deficiențe de auz prin intermediul celor câteva semne pe care le-au învățat. Prin urmare, putem considera că obiectivul nostru de a sensibiliza publicul cu privire la acest mod de comunicare și la interacțiunea cu copiii de aceeași vârstă, dar cu nevoi diferite, a fost atins.

Activitatea a fost planificată pentru un grup mai restrâns (cinci elevi fără dizabilități, cinci elevi cu dizabilități senzoriale), dar în cele din urmă s-a prezentat un număr mai mare de participanți, la cererea cadrelor didactice din grupul de copii tipici. Dificultățile cauzate de numărul mai mare decât cel preconizat de participanți au fost depășite prin suplimentarea numărului de curatori, fiecare dintre aceștia susținând șase copii.

Pregătirea unui număr suficient de mare de materiale didactice, coordonarea activității individuale sau a practicii în grupuri mici au fost importante pentru a echilibra ritmul de lucru și pentru a oferi satisfacție tuturor participanților în vederea îndeplinirii sarcinilor.

Tema aleasă a fost în același timp cunoscută pentru copii (noțiunile de îmbrăcare/dezbrăcare, funcțiile practice ale îmbrăcăminteii), dar aceștia au fost receptivi la informații noi (tipuri de materii prime, funcțiile sociale ale hainelor), adaptate la vârsta participanților.

Diversitatea operațiunilor și ritmul în care acestea s-au desfășurat au contribuit la menținerea interesului copiilor pe tot parcursul activităților.

MUZEUL CĂILOR FERATE DIN ISTANBUL

Muzeul Căilor Ferate din Istanbul a fost deschis în 2005, în istorica gară din Istanbul (Sirkeci), o gară veche cu o mare istorie, care încearcă astăzi să devină un obiectiv turistic important, evidențiind un patrimoniu plin de semnificații.

Lucrările efectuate la muzeu în cadrul proiectului ToMiMEUs pentru un muzeu accesibil și incluziv au avut ca scop creșterea nivelului de accesibilitate atât pentru vizitatorii cu deficiențe de vedere, cât și pentru cei cu deficiențe de auz. Pentru a organiza activități pentru persoanele cu deficiențe de vedere și de auz, personalul muzeului a participat la cursurile de formare organizate în cadrul proiectului. De asemenea, planificarea activităților s-a realizat prin discuții purtate la muzeu cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale Audio Description Association și Individual with Visual Impairment Association of Türkiye.

Prima activitate de la Muzeul Căilor Ferate din Istanbul a avut loc la 16 ianuarie 2022 și a fost intitulată "Pasageri la tren, trenul pleacă!", dezvoltată de unul dintre cercetătorii proiectului, Dr. Özcan Erkan Akgün. La eveniment, organizat în parteneriat de TCDD și Universitatea Medeniyet din Istanbul, au participat copii cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani, cu diferite niveluri de deficiențe de vedere și de auz. Însoțiți de personalul muzeului, instruit anterior în cadrul proiectului, copiii au fost introduși pentru prima dată în muzeu în ansamblul său. Ulterior, aceștia au experimentat diverse materiale și roluri din muzeu prin activități de teatru creativ. După încheierea acestora, copiii au desenat și au pictat imagini despre mediul înconjurător și despre lucrurile pe care le cunoșteau și le experimentau în cadrul activității. După studiile artistice, experții de la Universitatea Medeniyet din Istanbul au realizat interviuri cu copiii și cu părinții acestora. În cadrul evaluării evenimentului, specialiștii participanți au tras concluzii practice și teoretice legate de desfășurarea acestuia, utile pentru pregătirea următoarelor activități de învățare integrate desfășurate în cadrul proiectului.

Cea de-a doua activitate desfășurată la Muzeul Căilor Ferate din Istanbul, care a avut loc la 27 martie 2022, având numele "Să găsim codul secret din muzeu!", a avut ca participanți copii cu vârste cuprinse între 6 și 16 ani, reprezentând un grup mixt format din copii cu deficiențe de auz, deficiențe de vedere și dezvoltare tipică.

La fel ca prima activitate, și cea de-a doua a început cu un tur general al muzeului și cu prezentarea tuturor colecțiilor acestuia. Dezvoltată de cercetătorul proiectului, Dr. Ayşe Tuğba Öner, activitatea "Să găsim codul secret din muzeu!" a avut ca scop să-i ghideze pe copii să urmeze indiciile și să găsească cărțile ascunse în muzeu. Descifrând codul secret de pe fiecare carte, copiii au încercat să găsească toate cărțile. Copiii care au găsit toate cărțile și au rezolvat

codurile au încheiat activitatea. Un interpret autorizat de limbajul semnelor i-a însoțit pe copii pe tot parcursul întregului proces, din primul moment în care au venit la muzeu. După eveniment, echipa de experți a Universității Medeniyet din Istanbul a organizat interviuri cu copiii și părinții acestora, care și-au exprimat gradul de satisfacție cu privire la desfășurarea acestuia.

REȚEAUA BALCANICĂ A MUZEELOR – O EXPERIENȚĂ ÎN DEZVOLTARE

Activitățile muzeelor partenere au fost completate în mod fericit de contribuțiile aduse la acest proiect de o serie de muzee din Bosnia și Herțegovina, Republica Serbia și Macedonia de Nord, membre ale Rețelei Muzeelor din Balcani. Chiar dacă se aștepta ca contribuția Rețelei muzeelor din Balcani să se producă în principal în domeniul diseminării rezultatelor proiectului, participarea specialiștilor muzeelor la reuniunile transnaționale ale proiectului și contactul permanent cu ceilalți parteneri ai proiectului au condus la identificarea unor forme suplimentare de implicare a muzeelor membre în organizarea de activități pentru persoanele cu handicap. Pe baza experienței dobândite în cadrul proiectului TOMIMEUS, două dintre muzeele membre ale Rețelei muzeelor din Balcani, și anume Muzeul și Institutul NI din Bitola, Macedonia de Nord, și Muzeul Patriei din Knjaževac, Serbia, au organizat activități care au implicat grupuri mixte de copii cu deficiențe de vedere și de auz, cu participarea copiilor fără dizabilități.

Simte patrimoniul

Activitatea la care au participat 15 copii cu și fără deficiențe de vedere, realizată după o etapă pregătitoare care a constat într-o întâlnire prin zoom și o vizită la muzeu. Activitatea a debutat cu un interviu/întrebare pentru cadrele didactice și educatorii speciali și pentru copii și a continuat cu prezentarea participanților a unor obiecte muzeale tactile, replici și copii ale obiectelor muzeale, imagini tactile, legende și texte interpretative în Braille. De asemenea, organizatorii au realizat o "valiză muzeală" plină de diverse obiecte - copii tactile, realizate în diferite materiale (tip, formă și textură). Activitatea a inclus, de asemenea, următoarele aspecte: explicarea colegilor de școală a experienței pe baza descrierii și după atingerea imaginilor tactile; șansa de a descoperi alfabetul "secret" pentru colegii de școală fără deficiențe; fiecare participant a putut scrie un cuvânt sau numele său în Braille; evaluare.

Explorează muzeul

Activitate la care au participat 15 copii cu și fără deficiențe de auz, cu vârste cuprinse între 7 și 15 ani, realizată după o fază pregătitoare care a inclus o introducere online prin Zoom și o

vizită la muzeu, precum și un interviu/un chestionar pentru evaluarea nevoilor cadrelor didactice, ale educatorilor speciali și ale copiilor. Activitatea a inclus: interpretarea în limbajul semnelor a unui număr de obiecte selectate din colecția muzeului; atelier de creație, cu implicarea profesorilor de educație specială și a profesorilor de artă. Materialele pentru atelier au inclus: hârtie, culori, lipici, videoclipuri, tablete și copii de muzeu. Materialele realizate în timpul atelierului au fost prezentate într-o expoziție.

Contribuțiile partenerilor Rețelei Muzeelor din Balcani au completat în mod constant experiența consorțiului, deschizându-l către domenii încă neexplorate și au demonstrat existența în aceste organizații partenere a unor competențe care ar putea fi dezvoltate în cadrul proiectelor viitoare.

FEED-BACK ȘI MĂRTURII ALE COPIILOR

Rețeaua Balcanică a Muzeelor

Rezultatele evaluării - copii cu deficiențe de auz și alte dizabilități	Vârsta - de la 8-14 ani, băieți - 8, fete - 7; 15 în total De la 9 - 38 de ani grup mixt de copii și persoane cu dizabilități (foști elevi ai clasei speciale din școala primară) 3 fete și 7 băieți, 10 în total Merg la muzeu de mai multe ori pe parcursul anului - 10 răspunsuri, Nu merg la muzeu în fiecare an - 14 răspunsuri, nu am fost niciodată la muzeu - 1 răspuns; Merg la muzeu doar cu școala - 14 răspunsuri Merg la muzeu cu prietenii și familia - 10 răspunsuri Ce credeți că este un muzeu? <i>Știu ce este un muzeu, am fost acolo anul trecut - îmi amintesc totul; Într-un muzeu văd arme foarte interesante; Muzeul este un loc unde poți vedea tablouri frumoase; Muzeul este o clădire în care curatorii spun povești despre obiecte vechi; Muzeul este un loc în care avem ocazia să vedem videoclipuri în limbajul semnelor despre obiecte; Nu am fost niciodată la muzeu, dar voi merge în curând; Cred că muzeul este un fel de cutie de comori; Muzeul este un loc unde putem vedea obiecte vechi (5 răspunsuri sunt foarte asemănătoare); Muzeul este un loc foarte interesant, plin de povești interesante; Muzeul este o clădire în care oamenii le pasă de obiectele din trecut; Muzeul din orașul nostru este o clădire veche, iar înăuntru sunt prezentate costume vechi, vase, monede, icoane. (Comentariul Irenei: "Multe dintre răspunsuri sunt legate de un "LOC" și, de asemenea, își amintesc multe dintre obiectele din anii trecuți"). Muzeele păstrează amintiri, lucruri vechi, ceea ce folosim pentru viața la oraș și la țară, facem expoziții în muzeu și piese de teatru, brodăm, împletim, țesem, cântăm la instrumente, ne distrăm...</i> Cât timp petreceți, de obicei, într-o expoziție? 45-60 de minute x14 răspunsuri; 60-90 de minute x 10 răspunsuri; Pe care dintre cele enumerate le faceți într-un muzeu?
--	---

	<i>Vizionarea unui videoclip (da), Ascultarea unei narațiuni audio (da), Cititul (da), Desenul (da), Scrisul (nu), Vizionarea/ascultarea unei povești (da), Jocurile (da), Jocurile pe calculator/jocuri digitale (da), Atingerea unui obiect (da), Căutarea obiectelor (da), Învățarea de cuvinte noi (da), Învățarea de lucruri noi (da);</i> <i>Ați confecționat manual ceva într-un muzeu pe care l-ați luat acasă? Da, am făcut desene și le-am pus pe un perete în școala noastră (toți 15) Da, am desenat, am făcut prăjituri, coșuri, am avut un spectacol și ateliere de lucru (10 răspunsuri)</i> <i>Ați citit inscripțiile de lângă obiecte în timpul vizitelor la muzeu? Da, o parte din inscripții; Da, am citit o mulțime de inscripții (da);</i> <i>Cum v-ați simțit în timpul vizitelor la muzeu? M-am simțit atât de bine încât cu siguranță aș mai merge la un muzeu. (Toate răspunsurile 14+10);</i> <i>Cunoașteți un adult sau un copil care are o deficiență vizuală (auditivă)? Da;</i> <i>Dacă răspunsul dvs. la întrebarea anterioară a fost da, de unde cunoașteți persoana cu deficiențe de vedere sau de auz? Unul dintre prietenii mei are deficiențe de vedere/auz; Altele: toți avem deficiențe de auz;</i> <i>Ați fost vreodată la un muzeu cu o persoană cu deficiențe de vedere sau de auz? Da;</i>
Rezultatele evaluării - cadre didactice - grup mixt de copii (deficiență de auz) și alte dizabilități	<i>Cum i-ați pregătit pe copii pentru această vizită? Prelegeri, povești, vizite anterioare la muzee și invitați de la muzeu, dialog; altele: Prezentarea de videoclipuri în limbajul semnelor pe YouTube legate de expoziție, întâlniri Zoom cu personalul muzeului și cu copii înainte de vizită;</i> <i>2. Ce rol ați avut în timpul vizitei cu copiii? Ce ați făcut? Asistență profesională; interpretare în limbajul semnelor, în timpul întâlnirii Zoom, în timpul vizitei la muzeu, în timpul atelierului de creație (profesor - interpret în limbajul semnelor); încurajarea creativității și a interacțiunii, schimbul de cunoștințe în timpul atelierului de creație (profesor de artă);</i>

	3. Vă rugăm să numiți 3 beneficii ale vizitei la muzeu pentru copii: <i>Oportunitate, vizibilitate, incluziune, accesibilitate, colaborare; Mai multe informații despre patrimoniul cultural, socializare, distracție, creativitate;</i> 4. Ce provocări/dificultăți ați întâmpinat în timpul vizitei la muzeu cu copiii? <i>Bariere fizice; Provocare: organizarea unui atelier de lucru în cadrul unui Covid 19 restricții și protocoale; Nu există dificultăți: "Avem propria noastră dubiță, așa că atunci când veți fi gata- vom veni să vă vizităm" (Școala și hotelul pentru copii unde locuiesc este la câțiva km distanță de muzeu).</i> 5. Ce oportunități ați putea identifica după această vizită la muzeu? <i>Putem da indicații personalului muzeului cu privire la ceea ce va fi util pentru copii, în funcție de nevoile, abilitățile lor etc.; Organizarea unei vizite, cel puțin o dată pe an, pentru copii, deoarece aceștia doresc să obțină mai multe cunoștințe despre patrimoniul cultural; Organizarea unui atelier de artă creativă cel puțin de două ori pe an și sprijinirea talentelor (copiii surzi își exprimă interesul pentru artă) - profesor de artă; Noi oportunități pentru membrii asociației și persoanele cu dizabilități, noi ateliere și programe, conținut digital suplimentar;</i> 6. Sugestii: <i>Vă sugerăm să continuați cu videoclipuri în limbajul semnelor despre exponatele din muzeu și alte subiecte (patrimoniul cultural) și să le împărtășiți cu alte școli speciale dintr-o țară; sugerăm să puneți coduri QR lângă exponate (așa cum faceți dumneavoastră) pentru mai multe obiecte.</i> <i>Facilitați noi oportunități și ateliere de lucru..</i>
Rezultatele evaluării - copii cu deficiențe de vedere	1.Ce vârstă ai? <i>12;</i> 2.Te rog subliniază răspunsul corect: <i>fete- 12;</i> 3.Cât de des mergi la muzeu? <i>O dată pe an (toate 12);</i> 4.Cu cine mergi la muzeu? <i>Merg la muzeu doar cu clasa x (toate 12)</i> 5.Ce crezi că este un muzeu? <i>Clădire plină de lucruri vechi, loc în care poți avea un plus de educație și distracție, clădire în care lucrurile de muzeu au grijă de costumele vechi, loc în care găsesc monede vechi, muzeul este un loc în care putem merge cu măști și vedea expoziții, un loc în care poți pune 100</i>

	<i>de întrebări despre obiectele vechi, lucrurile de muzeu spun povești interesante, într-un muzeu poți face multe fotografii cu obiecte vechi, muzeul este un loc unde putem face desene și putem sta în fața vitrinei, muzeul este un loc unde poți atinge mai multe obiecte și poți atinge imagini tactile, muzeul este o instituție care este prietenă cu copiii, muzeul este un loc unde poți vedea multe lucruri din trecut.</i> 6. Cât timp petreci de obicei într-o expoziție? <i>45-60 minute x (toate 12)</i> 7. Pe care dintre cele enumerate le faci într-un muzeu? <i>Vizionarea unui videoclip (toți 12), Ascultarea unei narațiuni audio (toți 12), Citirea (toți 12), Desenarea (toți 12), Vizionarea/ascultarea unei povești (toți 12), Atingerea unui obiect (toți 12), Căutarea de obiecte (toți 12), Învățarea de cuvinte noi (toți 12), Învățarea de lucruri noi (toți 12);</i> 8. Ați confecționat manual ceva într-un muzeu pe care l-ați luat acasă? <i>Da, am făcut copii din lut (atelier - acum doi ani), din pictura mea;</i> 9. Ați citit inscripțiile de lângă obiecte în timpul vizitelor la muzeu? <i>Da, am citit o mulțime de inscripții (toate 12);</i> 10. Cum v-ați simțit în timpul vizitelor la muzeu? <i>M-am simțit atât de bine încât cu siguranță aș merge din nou la un muzeu (toate 12);</i> 11. Cunoașteți un adult sau un copil care are o deficiență vizuală (auditivă)? <i>Da (toate 12);</i> 12. Dacă răspunsul dvs. la întrebarea anterioară a fost da, de unde cunoașteți persoana cu deficiențe de vedere sau de auz? <i>Unul dintre colegii mei de clasă are o deficiență de vedere/auz (11 participanți); (Doi copii cu un procent mare de deficiență, dar nu au precizat acest lucru): Altele: "Sunt un copil cu VI" (1 participant);</i> Ați fost vreodată la un muzeu cu o persoană cu deficiențe de vedere sau de auz? <i>Da x (toate 12);</i>
Evaluation results – teachers – mixed group of children (visual impairment)	1. Cum i-ați pregătit pe copii pentru această vizită? <i>Prelegeri, Povești, Prezentări, Pliante, Videoclipuri, Invitați de la muzeu/vizite anterioare la muzeu, vizitarea site-ului web al muzeului, întâlniri Zoom cu personalul muzeului și cu copiii înainte de vizită, etc.;</i> 2. Ce rol ați avut în timpul vizitei cu copiii? Ce ați făcut? <i>Organizarea vizitei, cooperarea cu personalul muzeului, găsirea unei legături între expoziție și subiectele din programul obișnuit, promovarea explorării, asistarea persoanelor cu deficiențe de vedere prin intermediul muzeului, etc.;</i> 3. Vă rugăm să numiți 3 beneficii ale vizitei la muzeu pentru copii: <i>Dobândirea de cunoștințe, susținerea creativității, atmosfera pozitivă;</i>

	4. Ce provocări/dificultăți ați întâmpinat în timpul vizitei la muzeu cu copiii? <i>Provocare - să sprijinim explorarea copiilor fără deficiențe și să acordăm mai multă atenție experienței senzoriale pentru copiii cu deficiențe senzoriale; Nu există dificultăți;</i> 5. Ce oportunități ați putea identifica după această vizită la muzeu? <i>Să rămână în contact cu personalul muzeului cu privire la diferite subiecte legate de programul obișnuit pentru a îmbogăți cunoștințele elevilor, pentru a împărtăși experiența cu alți profesori și pentru a sugera vizite, mai multe vizite la fața locului sau întâlniri Zoom etc.</i> 6. Sugestii: <i>Sugerez personalului muzeului să continue cu ateliere și vizite educaționale pentru copiii cu I.V. și cu o colaborare cu un educator special pentru școala noastră pentru a identifica nevoile, abilitățile etc.;</i>
--	---

UNGARIA

Reflecții ale elevilor

La finalul atelierelor, copiii au fost rugați să le scrie prietenilor lor din cealaltă școală pentru a le povesti ce au simțit în timpul atelierelor de la muzeu. Răspunsurile lor au fost foarte amabile: "Succes!", "Nu renunța niciodată!", "Sper să ne mai vedem!", "Mi-a făcut plăcere să fiu cu tine!", "Sper ca prietenia noastră să dureze mult timp!", "Mă bucur că m-ai ajutat!". Sperăm că, din școli diferite, copii cu dizabilități senzoriale și copii fără dizabilități au legat prietenii de lungă durată în timpul atelierelor.

Reflecții ale profesorilor

Patru cadre didactice au oferit feedback-uri după sesiunile educaționale de la muzeu. Răspunsul lor cu privire la pregătire a fost diferit, astfel că au ajutat vizita la muzeu prin conversații și vizite anterioare la muzeu, însă nu au simțit nevoia de pregătire. Toți au subliniat în mod pozitiv faptul că personalul muzeului a fost bine pregătit și a stârnit în mod adecvat interesul copiilor. Mediul și tematica sesiunilor au fost concepute cu atenție, acordând atenție nevoilor copiilor. Toți au menționat că au însoțit copiii și i-au ajutat să depășească dificultățile de comunicare. Acest lucru indică în mod clar faptul că educatorul de muzeu/ conducătorul de atelier și profesorul însoțitor lucrează în armonie și se ajută reciproc în cadrul unei sesiuni.

Toate cadrele didactice au spus că a fost foarte util și eficient faptul că copiii s-au putut întâlni cu alți copii cu o dezvoltare tipică.

Au fost făcute și câteva sugestii, potrivit cărora ar fi bine ca sesiunile să se desfășoare într-un ritm mai lent, astfel încât un interpret să poată ajuta la înțelegere. De asemenea, a existat necesitatea ca sesiunile pedagogice muzeale să fie implementate în subiecte care pot fi adaptate la programa școlară. Experiența este că în grupul în care au fost doar fete s-au format prietenii mai strânse, ceea ce permite să se concluzioneze că eficiența sesiunilor poate fi influențată de componența grupului, deoarece este o caracteristică a psihologiei dezvoltării faptul că fetele și băieții din această grupă de vârstă sunt mai puțin prietenoși unii cu alții.

Experiența ne arată că succesul sesiunilor poate fi influențat de programul de timp. Pentru un grup, la care am desfășurat cele 4 sesiuni pe o perioadă mai lungă de timp, la noi a fost mai puțin posibilă observarea formării unor relații apropiate, în timp ce pentru grupul care a venit la noi de 4 ori într-o perioadă mai scurtă de timp, s-a putut observa mai mult entuziasm, anticipare și bucurie.

JURNAL DE REFLECȚIE PENTRU PROFESORI

Răspuns 1 (profesor de la școala pentru persoane cu deficiențe de auz)

1. Cum i-ați pregătit pe copii pentru această vizită?
○ Prelegeri ○ Povești ○ Prezentări ○ Pliante ○ Videoclipuri ○ Cărți, enciclopedii, albume ○ Invitați din muzeu/vizite anterioare la muzeu ○ X Altele: Nu i-am pregătit pe copii
2. Ce rol ați avut în timpul vizitei cu copiii? Ce ați făcut?
I-am însoțit pe copii. Am ajutat la depășirea dificultăților de comunicare.
3. Vă rugăm să numiți 3 beneficii ale vizitei la muzeu pentru copii
Sesiunile au fost utile pentru copii deoarece: 1. ei [conducătorii de atelier/muzeul] au oferit o experiență, cunoștințele au fost transferate în mod experimental. A fost bine că copiii au putut să țină în mână și să încerce obiecte, că muzica și dansul au apărut și ele ca activități 2. ei [conducătorii de atelier/muzeul] au oferit cunoștințe pe care ei [copiii] le pot folosi în cadrul altor materii 3. ei [conducătorii de atelier/muzeul] au ajutat și ajută să se conecteze cu trecutul național, cu tradițiile și cu propriile lor rădăcini [ale copiilor] 4. ei [copiii] au putut fi împreună cu adulți fără deficiențe de auz și copii necunoscuți lor, au putut face parte din mediul social majoritar
4. Ce provocări/dificultăți ați întâmpinat în timpul vizitei la muzeu cu copiii?
Organizare - selecția copiilor participanți (alegeți doar 5 copii), integrarea programului în viața școlară (lecții, orar, profesori însoțitori), muzeul este departe de școală. Dar acestea au fost provocări/dificultăți acceptabile. A meritat!
5. Ce oportunități ați putea identifica după această vizită la muzeu?

Pornind de la referințele făcute în timpul sesiunilor, m-am gândit cât de bine ar fi să organizăm sesiuni pedagogice muzeale special adaptate la un anumit curriculum, de exemplu János vitéz (un poem narativ maghiar).

Sugestii:

Ar putea fi utilă încercarea de interpretare, când unul dintre însoțitori ar simplifica din punct de vedere lingvistic ceea ce li s-a spus copiilor, ce avantaje și dezavantaje ar putea avea.

JURNAL DE REFLECȚIE PENTRU PROFESORI

Răspuns 2 (2 profesori de la școala de nevăzători)

1. Cum i-ați pregătit pe copii pentru această vizită?
☐ o Prelegeri ☐ o Povești ☐ o Prezentări ☐ o Broșuri ☐ o Videoclipuri ☐ o Cărți, enciclopedii, albume ☒ X Invitați din muzeu/vizite anterioare la muzeu ☐ o Altele.....
2. Ce rol ați avut în timpul vizitei cu copiii? Ce ați făcut?
Am fost însoțitori, am ajutat când a fost nevoie.
3. Vă rugăm să numiți 3 beneficii ale vizitei la muzeu pentru copii
Sesiunile au fost utile pentru copii deoarece: 1. Au avut ocazia să cunoască alți elevi. 2. Au dobândit noi cunoștințe. 3. Au avut loc sesiuni informative.
4. Ce provocări/dificultăți ați întâmpinat în timpul vizitei la muzeu cu copiii?
Nu au fost prea multe provocări. Nimic nu le-a creat dificultăți.
5. Ce oportunități ați putea identifica după această vizită la muzeu?
Și alți copii din școala noastră ar trebui să poată participa la aceste sesiuni.
Sugestii:

Elevii noștri sunt obișnuiți cu instrucțiuni mai mult verbale. În mai multe cazuri, a trebuit să confirmăm acest lucru pentru ca fluxul de lucru să nu se blocheze. Trebuie să sprijiniți lucrurile din mai multe unghiuri, astfel încât ei să poată vedea, atinge și simți și trebuie să le atrageți constant atenția asupra acestui lucru.

JURNAL DE REFLECȚIE PENTRU PROFESORI

Răspuns 3 (profesor de la școala pentru persoane cu deficiențe de auz)

1. Cum i-ați pregătit pe copii pentru această vizită?
○ Prelegeri ○ Povești ○ Prezentări ○ Broșuri ○ Videoclipuri ○ Cărți, enciclopedii, albume ○ Invitați din muzeu/vizite anterioare la muzeu ○ X Altele: Cu o conversație
2. Ce rol ați avut în timpul vizitei cu copiii? Ce ați făcut?
Dacă a fost necesar, am ajutat la înțelegerea sarcinilor și a prezentărilor în timpul sesiunii și a atelierului de meșteșuguri.
3. Vă rugăm să numiți 3 beneficii ale vizitei la muzeu pentru copii
Sesiunile au fost utile pentru copii deoarece: 1. Au putut să învețe despre obiceiuri, obiecte și tradiții noi și interesante. 2. Pe lângă teorie, sesiunile au fost foarte bune și interesante, și mulțumiri speciale pentru faptul că au putut să cunoască și să țină în mână mai îndeaproape obiectele, pentru a le cunoaște mai bine. 3. Pe lângă faptul că au cunoscut și au încercat tradițiile maghiare, și-au făcut noi cunoștințe și prieteni și au comunicat mai curajos cu copiii fără dizabilități.
4. Ce provocări/dificultăți ați întâmpinat în timpul vizitei la muzeu cu copiii?
Nu a fost o dificultate deosebită pentru mine, deoarece personalul muzeului a fost foarte amabil și atent în timpul sesiunilor. (de exemplu: Au făcut rost de o tablă pe care erau scrise cuvintele noi pentru copiii cu deficiențe de auz).

Poate că un singur lucru a fost puțin dificil: au ținut părțile teoretice ale sesiunilor cu atât de mult entuziasm încât mi-a fost greu să "interpretez" pentru copiii hipoacuzici - atunci când vedeam că nu înțeleg ceva - pentru a nu perturba sesiunea.

5. Ce oportunități ați putea identifica după această vizită la muzeu?

Cred că au stârnit interesul copiilor pentru muzeu și pentru tradiții. Obişnuiam să mergem cu clasa noastră la sesiuni de educație muzeală, deoarece copiii sunt foarte interesați.

Sugestii:

GRECIA

Chestionare după o vizită de la Centrul de Educație și Reabilitare a Nevăzătorilor la Muzeul de Arte Cicladice

8 participanți (adolescenți)

Este prima dumneavoastră vizită la Muzeul de Artă Cicladică?

100% Da

Ați participat vreodată la programe educaționale în alte muzee?

87,5% Da

12,5% Nu

Care dintre activitățile din cadrul programului educațional v-a plăcut cel mai mult?

Vizita la galeria Colecției Ciclade 12,5%.

Atelierul de artă 12,5%.

Ambele 75%

În timpul vizitei la galerie, ați avut ocazia să atingeți copii ale figurinelor. Puteți descrie această experiență?

Excelent, Perfect, Experiență excelentă, De neuitat, Foarte frumos, A fost o experiență foarte frumoasă, O experiență foarte frumoasă, Uimitor

La atelierul de artă, ce ți-a plăcut cel mai mult?

Totul, Totul a fost excelent, Totul, Copiile figurinelor de marmură, Figurinele de marmură

În galeria Colecției Cicladice, ați avut ocazia să atingeți copii ale figurinelor. Puteți descrie experiența în câteva cuvinte?

A fost o experiență foarte plăcută, Perfect, De neuitat, Excelent, Experiență excelentă, Uimitor, Foarte frumos, Experiență foarte bună

- Personalul Centrului de Educație și Reabilitare a Nevăzătorilor

răspunsurile însoțitorilor (4 participanți)

A fost prima dumneavoastră vizită cu un grup de la Centrul de Educație și Reabilitare pentru Nevăzători de la MAC?

100% Da

Dintre toate activitățile, care a fost cea mai apreciată de grup?

Vizita la galeria Colecției Ciclade 25%.

Atelierul de artă 25%

Ambele 50%

Vă rugăm să împărtășiți comentariile dumneavoastră (3 răspunsuri)

O experiență foarte interesantă

O experiență unică

O experiență incredibilă

Care este impresia pe care ați avut-o în urma vizitei la Galerie?

Cred că ar trebui să fie inclusă o vizită acustică cu ghidaj, pentru a le oferi studenților mai multe informații.

Turul ghidat a fost foarte explicit, dar ar trebui să fie mai interactiv pentru a menține vie atenția studenților.

Deoarece elevii nu au putut vedea numărul mare de figurine și alte obiecte din galerie, o experiență haptică extinsă ar trebui să fie mai utilă. Mai multe copii ale figurinelor, precum și informații acustice ar îmbunătăți experiența.

ROMÂNIA

Întrebări pentru copii:

1. CUM V-AȚI SIMȚIT ÎN TIMPUL VIZITEI?

Răspunsuri din partea copiilor tipici:

Tipul de răspuns	Nr. de copii Total N=34	Exemple de răspunsuri ale copiilor
Foarte bine	10	- Foarte bună - Mi-a plăcut foarte mult! - Magică - Foarte liber - Foarte fericit - Foarte interesată
Bine	9	- Bun - Bun, mi-a plăcut
Bine din punct de vedere al activității	6	- Bun pentru că am făcut lucruri interesante - Plăcut la început, apoi plictisit când au povestit povestea - Foarte bine, mi-a plăcut lecția despre îmbrăcămintea națională.
Bine din punct de vedere al noutății	4	- Ca și cum aș fi fost într-o lume nouă, plină de lucruri frumoase. - E bine pentru că am învățat lucruri noi
Din punctul de vedere al interacțiunii sociale	5	- Fericit pentru că a fost distractiv și pentru alți copii cu probleme - Bine, pentru că am fost alături de colegii mei de clasă - Jenată pentru că erau mulți copii și m-am simțit timidă

Răspunsuri din partea copiilor cu dizabilități:

Tipul de răspuns	Nr. de copii Total N=19	Exemple de răspunsuri ale copiilor
Foarte bine	10	- Foarte bine - Fericit
Bine	9	- Bun - Mi-a plăcut

1. CUM AȚI COMUNICAT CU COPIII ȘI CU ADULȚII?

Răspunsuri din partea copiilor tipici:

Tipul de răspuns	Nr. de copii Total N=34	Exemple de răspunsuri ale copiilor
Bine, drăguț	11	Am vorbit frumos.
Am învățat lucruri noi	4	Mi-au explicat cum se împletește, iar eu am reușit să învăț
Mi s-a cerut să răspund	2	Mi-a plăcut că doamna m-a numit pentru a răspunde la o întrebare
Din punctul de vedere al explicațiilor primite de la personalul muzeului	4	- Am comunicat foarte frumos și am aflat multe lucruri despre tradițiile din România - Mi-a plăcut ce ne-au spus
Prin semne	2	Am semnat
Prin vorbire	4	Am pus întrebări și am vorbit cu colegii mei de clasă
Prin vorbire și semne	7	Am vorbit și am semnat și eu.

Răspunsuri din partea copiilor cu dizabilități:

Tipul de răspuns	Nr. de copii Total N=19	Exemple de răspunsuri ale copiilor
Prin semne	6	- Am semnat - Copiii și adulții au semnat
Prin vorbire și semne	2	Am vorbit și am semnat
Foarte bine	8	Am comunicat foarte bine cu ceilalți copii, în special cu colegii mei de clasă. Adulții ne-au arătat lucruri interesante, au avut grijă de noi și au organizat jocuri frumoase
Din punctul de vedere al explicațiilor primite de la personalul muzeului	3	- Mi-au plăcut activitățile cu adulții, explicațiile lor și ajutorul lor la împletituri. - Foarte bine, am ascultat povestea, am lucrat cu profesorii mei la puzzle și împletituri și am participat la jocuri.

- CARE A FOST CEL MAI INTERESANT/CEL MAI FRUMOS LUCRU PE CARE L-AȚI ÎNVĂȚAT?

Răspunsuri de la copii tipici:

Răspuns	Numărul copiilor Total N=34
Costumul tradițional și întâlnirea cu copiii cu deficiențe de auz/deficiență vizuală	7
Puzzle și împletituri	7
Prezentarea costumului românesc	4
Împletituri	4
Țesăturile costumului tradițional	4
Denumirea părților costumului tradițional	2
Manechine îmbrăcate în costume tradiționale	2
Puzzle	2
Împletiturile, costumul și întâlnirea cu copiii cu deficiențe de vedere care m-au făcut să mă simt îngerul lor.	1
Mâncatul prăjiturilor	1

Răspunsuri de la copiii cu dizabilități:

Răspuns	Număr de copii Total N=19
Împletiturile	4
Puzzle	4
Fiind împreună cu mulți copii	3
Învățarea despre cum trăiau oamenii în trecut	2
Mi-a plăcut că ne-am jucat mult	2
Manechinele îmbrăcate în costume tradiționale	2
Țesăturile costumelor tradiționale	1
Șapa și toporul de lemn	1

JURNAL DE REFLECȚIE PENTRU PROFESORI

Conținut:

- a. **Cum v-ați pregătit elevii pentru vizita la muzeu?**
- b. **Ce rol ați avut în timpul vizitei la muzeu?**
- c. **Vă rugăm să identificați trei beneficii ale vizitei la muzeu.**
- d. **Ce oportunități puteți identifica după această vizită?**
 - Mărturie a unuia dintre profesorii de la o școală specială:
 - Am ajutat la accesarea informațiilor pentru copiii cu deficiențe de auz prin interpretarea în limba română a semnelor.
 - Am ajutat toți elevii mei în rezolvarea sarcinilor din cadrul activităților organizate de muzeu
 - După vizită am organizat activități didactice în clasa mea cu scopul de a consolida cunoștințele primite la muzeu și de a asigura un bun feed-back privind tradițiile și costumul național.
 - Activitățile noastre s-au axat pe vizionarea fotografiilor și videoclipurilor din timpul vizitei la muzeu, vizionarea unui scurt documentar despre tradițiile românești, completarea unei fișe de lucru despre impresiile lor și realizarea de desene și picturi ale activităților din muzeu.
 - Din punct de vedere al beneficiilor, elevii cu deficiențe de auz au avut ocazia de a interacționa cu colegii lor din alte școli; activitățile de joc le-au oferit ocazia de a-și exersa cu plăcere și interes abilitățile manuale și artistice, iar excursia într-un mediu educațional non-formal (cum este muzeul) a contribuit la îmbunătățirea experiențelor de învățare într-un mod practic.
 - În ceea ce privește oportunitățile, consider că incluziunea elevilor cu dizabilități auditive poate fi realizată doar prin implicarea unor medii educaționale diferite, menite să faciliteze experiențele de învățare ale copiilor și să contribuie la ideea de acces egal și nediscriminatoriu, indiferent de abilitățile sau competențele copiilor. Elevii cu deficiențe de auz și surzi trebuie să experimenteze în mod practic și direct contactul cu alți copii de vârsta lor, astfel încât să poată depăși limitele de comunicare. Cred că este, de asemenea, important să se asigure un interpret pentru copiii surzi, astfel încât profesorul lor să îi poată asista în mod corespunzător în cadrul activităților.
 - Cred că este cu adevărat necesar să participe la astfel de activități practice cât mai des posibil pentru a combina învățarea cu experiențele sociale.

Experiențe de învățare adaptate în muzeul feroviar de stat din Istanbul, Turcia: Mărturii și reacții din partea copiilor și a părinților lor

Personalul Muzeului de Stat al Căilor Ferate Turce din Istanbul a desfășurat două activități în colaborare cu echipa de proiect ToMiMEUs a Universității Medeniyet din Istanbul. În total, 14 copii (unii dintre ei au participat la ambele activități) au experimentat activitățile incluzive. Prima activitate a avut loc pe 16 ianuarie 2022 și s-a numit "Poftiți în vagoane, trenul pleacă!". Doi copii de sex feminin și cinci de sex masculin cu vârste cuprinse între 6-12 ani au participat împreună cu părinții lor. Trei dintre copii aveau deficiență de auz (HI), unul dintre ei avea dizabilitate intelectuală (DI), unul avea deficiență vizuală (VI), unul avea dizabilități multiple cu deficiență vizuală (MDVI) și unul dintre copii avea dezvoltare tipică (TD). Tema acestei activități a fost modul în care pasagerii și personalul feroviar simt și experimentează transportul feroviar. Activitatea desfășurată de muzeu După jocul de rol incluziv și cooperativ, participanții și părinții lor și-au împărtășit gândurile și experiențele despre muzeu, vizitarea muzeelor și această activitate incluzivă. Cea de-a doua activitate a avut loc la 27 martie 2022, iar numele activității a fost "Să găsim codul secret din muzeu!". Au participat trei copii de sex feminin și șase de sex masculin cu vârste cuprinse între 6-16 ani. Au fost prezenți șase copii cu HI, un copil cu MDVI și doi copii cu TD. Tema acestei activități a fost "Găsiți codul secret", care este un puzzle de cuvinte.

Opt mame și un tată, în total nouă părinți cu vârste cuprinse între 35 și 51 de ani, și-au însoțit copiii la activități, iar trei dintre cei nouă părinți aveau HI.

Câteva dintre mărturiile copiilor (C) și ale părinților (P) despre prima activitate sunt:

C8: "Dacă dura ore întregi, ar fi putut să stea ore întregi. În mod normal, îi plac foarte mult trenurile. Călătoream foarte des înainte de pandemie. Auzind sunetul trenului, atingând șinele, atingând macheta trenului, îl făcea foarte fericit și cânta la pian. Ne-a plăcut pianul de acolo. (Copilul cu MDVI -care nu poate folosi limbajul verbal- declarația părintelui)"

C10: "Da. Toate lucrurile erau frumoase. A fost frumos. Eu eram dispecer de tren. În afară de asta, mi-a plăcut cabina mecanicului și macheta trenulețului".

Afirmațiile semnificative ale copiilor (C) și ale părinților (P) despre cea de-a doua activitate sunt: "A fost o activitate foarte importantă:

C6: "Nu am mai fost la niciun muzeu înainte, dar acum aș vrea să merg și la alte muzee."

C13: "Mă gândeam doar că voi veni, mă voi plimba și apoi voi pleca. Am fost surprins când am început să facem ceva de genul unui joc. Nu am jucat niciodată jocuri de genul acesta la școală,

îmi place. Ar fi fost frumos dacă ar fi fost și la școală, dar mi-a plăcut foarte mult... Ar fi mai bine dacă aș juca același joc și în alte muzee. Celelalte nu au astfel de activități. A fost prima dată când am fost la acest muzeu și mi-a plăcut foarte mult"

C12: "A fost bine. Mi-a plăcut să încerc să găsesc indiciile ascunse în cabina șoferului și în pian." P9: "Faptul că li s-a permis să atingă obiectele a fost minunat pentru copiii cu deficiențe de vedere. Interpretul de limbajul semnelor a fost prezent și a existat o traducere SL. Așadar, a fost foarte bine pentru copiii cu deficiențe de auz. Învățarea prin experiență directă (vizuală, tactilă) a fost un aranjament bun pentru copiii noștri." (Copilul cu MDVI -care folosește limbajul tactil al semnelor- declarația părintelui)".

Pe lângă aceste mărturii ale copiilor și părinților, se poate spune că toți participanții au remarcat că experiența lor la muzeu a fost minunată. Șapte copii nu au mai vizitat niciun muzeu înainte. Părinții cu HI au, de asemenea, o experiență foarte redusă de vizitare a muzeelor și toți au declarat că activitățile au fost minunate.

EVENIMENTE DE MULTIPLICARE

Ungaria

La 19 mai 2022, la Facultatea de Educație Specială ELTE Bárczi Gusztáv a avut loc conferința de multiplicare a proiectului Tomimeus.

Participarea socială deplină a persoanelor cu dizabilități poate fi realizată doar dacă li se oferă și acestora posibilitatea de a se bucura de evenimente culturale și expoziții într-un mod vesel, semnificativ și fără bariere. În cadrul proiectului Erasmus+ ToMiMEUS - Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities (Către un muzeu multisenzorial și incluziv pentru persoanele cu dizabilități senzoriale), finanțat de Uniunea Europeană, au fost create expoziții muzeale accesibile în țările participante, prin cooperarea dintre universități și muzee din România, Turcia, Grecia, Bosnia și Herțegovina și Ungaria. De asemenea, au fost implementate sesiuni pedagogice muzeale incluzive.

În cadrul conferinței, am relatat despre programele implementate în Ungaria, organizate de Casa Tradițiilor cu sprijinul Universității ELTE. Prezentările din cadrul conferinței au descris alte inițiative și cercetări din Ungaria, care ajută persoanele cu dizabilități să consume cultura într-un mod accesibil. Printre subiectele abordate s-au numărat narațiunea audio, expozițiile tactile, expoziția tactilă cu tematică astronomică, experiența artistică și deficiența vizuală, deficiența de auz.

Conferința a fost popularizată în rândul profesioniștilor maghiari.

GRECIA

EVENIMENT MULTIFUNCȚIONAL ToMiMEUs la UNIVERSITATEA THESSALIEI

Universitatea din Thessalia (Grecia) a organizat evenimentul multiplicator ToMiMEUs la 14 mai 2022. Acesta a inclus un panel de activități și prezentări relevante pentru a. cultură și muzeu incluziv, b. rezultatele proiectului ToMiMEUs, c. activități educaționale ale muzeului relevante pentru accesibilitate, aspecte ale incluziunii și dizabilități senzoriale și d. evenimente artistice/culturale (executate de Laboratorul de acces la învățarea formală și non-formală pentru persoanele cu dizabilități senzoriale din cadrul Departamentului de Educație Specială și de Ansamblurile Muzicale ale Universității din Tesalia). Multe organizații și instituții au fost invitate să sprijine și să îmbogățească evenimentul multiplicator, iar peste 100 de persoane au participat la eveniment. În afară de Universitatea din Tesalia (organizația coordonatoare), următoarele instituții au contribuit în mod semnificativ la un rezultat excelent în ceea ce privește impactul pozitiv și diseminarea. Mai exact, Universitatea din Patras, Muzeul Arheologic din Salonic, Muzeul Arheologic Athanasakio din Volos, Muzeul de Artă Cicladică și Muzeul Tactil din Atena au fost "oaspeții" noștri importanți care au îmbogățit și au oferit "hrană pentru gândire".

Afișul evenimentului și roll up-ul

Afișul evenimentului și roll up-ul

Invitația și broșura informativă de 4 pagini care a evidențiat sinteza proiectului ToMiMEUs, precum și rezultatele și activitățile sale intelectuale, au fost unele dintre "punctele de referință" ale evenimentului multiplicator.

În finalul evenimentului, Laboratorul de Acces la Învățare formală și non-formală pentru persoanele cu dizabilități senzoriale din cadrul Departamentului de Educație Specială a prezentat într-un "mod alternativ" lucrarea Guernica lui Picasso (lucrare pe hârtie micro capsulă și a prezentat-o însoțită de muzică și poezie).

Έλα να σου γνωρίσω την Γκουέρνικα

The Braille representation of the sentence "The cat sat on the mat." is shown as a series of Braille cells separated by spaces.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Γκουέρνικα- Πάμπλο Πικάσο (1937)

Nu în ultimul rând, grupul de voluntari format din studenți ai Departamentului de Educație Specială, voluntari care au făcut o atitudine excelentă, demonstrându-și sensibilitatea și empatia.

Ceremonia de închidere a evenimentului a inclus cântece ale unor compozitori greci și străini bine cunoscuți și a fost condusă de ansamblurile muzicale ale Universității din Tesalia.

O fotografie edificatoare este prezentată mai jos, reflectând "atmosfera" evenimentelor artistice/culturale ale evenimentului multiplicator.

Muzeul Artei Cicladice

Muzee și simțuri: planificare pentru toți, Forum științific, marți, 28 iunie 2022

Muzeul Paul & Alexandra Canellopoulos (CAMU) și Muzeul de artă cicladică

Cum s-a îmbunătățit accesibilitatea muzeelor pentru vizitatorii cu deficiențe de auz și de vedere în ultimii 20 de ani? Care sunt principalele concluzii ale programelor care au fost implementate de muzeele din Grecia? Cum poate contribui o abordare multisenzorială la crearea unui muzeu deschis și incluziv? În ce măsură este posibil ca profesioniștii din muzee să planifice pentru toți?

Acestea au fost câteva dintre întrebările care au fost abordate în cadrul forumului științific organizat la Muzeul Paul & Alexandra Canellopoulos (CAMU) și la Muzeul de Artă Cicladică marți, 28 iunie 2022.

Arheologi, muzeologi, educatori cu expertiză în educație specială, arhitecți-proiectanți și experți în patrimoniu cultural s-au reunit pentru a prezenta progresele înregistrate până în prezent în muzeele grecești, pentru a prezenta aplicațiile care au fost folosite (de exemplu, copii tactile, ghiduri tactile, tururi audio etc.) și pentru a discuta despre modul în care muzeele vor planifica în viitor luând în considerare nevoile persoanelor cu tulburări multisenzoriale. Aproape toți vorbitorii au subliniat necesitatea de a explora posibilitățile altor simțuri în afară de vedere, care pot contribui la perceperea obiectelor și la interacțiunea vizitatorilor cu spațiul muzeal. Aceștia au subliniat importanța sunetului în experiența muzeală și au explicat că fiecare simț funcționează într-un mod diferit (de exemplu, vederea pornește de la imaginea generală și apoi analizează detaliile, în timp ce simțul tactil pornește de la detalii și apoi creează o sinteză a lucrurilor). În cele din urmă, au discutat despre importanța sensibilizării prin dezvoltarea de site-uri web accesibile utilizatorilor cu deficiențe de auz sau de vedere. Pe toată durata forumului științific care a avut loc la Muzeul Paul & Alexandra Canellopoulos (CAMU), a existat o interpretare simultană în limbajul semnelor. A urmat apoi o prezentare a aplicațiilor muzeale pentru vizitatorii cu deficiențe de vedere și de auz de la Muzeul de Artă Cicladică. Forumul științific a avut loc în cadrul proiectului european "ToMiMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities", la care Muzeul de Artă Cicladică participă în calitate de partener (<https://tomimeus.eu/>). A fost pentru prima dată când un forum științific dedicat accesibilității muzeelor pentru persoanele cu deficiențe de auz sau

de vedere a avut loc în Grecia. Forumul științific a contribuit la colectarea și înregistrarea experienței anilor anteriori și a pus bazele unor colaborări viitoare.

Toate discursurile au fost înregistrate și vor fi încărcate în curând pe site-urile celor două muzee. O mare parte a forumului științific a fost înregistrată de platforma BLOD a Fundației Bodossaki și va fi disponibilă în curând pe site-ul <https://www.blod.gr/>.

ROMANIA

În 20 iulie, Centrul de zi pentru persoane vârstnice nr. 2 al DASM (Direcția de Servicii Sociale și Medicale) Cluj-Napoca a găzduit cea de-a doua parte a atelierului de diseminare "Muzeu pentru toți: accesibil și incluziv" din cadrul proiectului TOMIMEUS. În fața a 28 de participanți, specialiștii MET Teodora Sas și Maria Tonca au prezentat, din perspectiva beneficiarilor cursurilor de formare, experiența acumulată în cadrul cursurilor organizate în cadrul proiectului. Coordonatorul proiectului, Tudor Sălăgean, a prezentat obiectivele programului

Erasmus+, realizările și experiența Muzeului Etnografic al Transilvaniei în domeniul accesibilizării spațiilor muzeale și perspectivele de viitor.

În data de 5 iulie 2022 Universitatea Babeș-Bolyai, Departamentul de Educație Specială a organizat evenimentul de multiplicare în cadrul proiectului Erasmus+ Tomimeus. Au fost prezenți participanți reprezentând autorități educaționale, muzee, centre culturale, agenții sociale, profesori, jurnaliști. Programul conferinței a reflectat în detaliu toate realizările și rezultatele intelectuale ale proiectului. Membrii consorțiului de parteneri au prezentat activitățile

și evenimentele pe care le-au organizat, precum și impactul acestora asupra beneficiarilor direcți și implicațiile asupra viitoarelor activități.

TURCIA

Universitatea Medeniyet din Istanbul/Turcia a organizat un eveniment de multiplicare în 26 martie 2022.

Pentru a împărtăși activitatea desfășurată în cadrul proiectului Erasmus KA2 al UE, cu părțile interesate și cu publicul larg, a avut loc o conferință (evenimentul multiplicator) la Universitatea Medeniyet din Istanbul Medeniyet Göztepe South Campus Aşık Paşa Conference Hall, între orele 09:30 și 13:30.

Ceremonia de deschidere a evenimentului multiplicator a fost începută de către prorectorul Universității Medeniyet din Istanbul și reprezentantul legal al proiectului, Prof. Dr. Yaşar BÜLBÜL. După aceea, decanul Facultății de Științe ale Educației Prof. Dr. Ahmet AKIN, TCDD 1st Deputy Director DI Ali BAŞPINAR, Direcția Provincială Istanbul a Educației Naționale de Educație Specială și Servicii de orientare Branch Managerul doamnei Gülşen ÖZER, și al 22-lea termen Istanbul deputat și președinte al Asociației Türkiye Beyazay DI Lokman AYVA pentru a oferi remarcile lor de deschidere.

Angajații Universității Medeniyet din Istanbul și ai TCDD, precum și persoane din muzeele din Istanbul, din diferite universități, din diverse ONG-uri și din alte organizații interesate de acest subiect au participat la conferința intitulată Towards Accessible and Inclusive Museums Conference (M 1-Museums 4 All: Making Them Accessible and Inclusive), organizată ca o cerință a proiectului. Pe tot parcursul conferinței a fost asigurată traducerea simultană în limbajul semnelor.

În primul rând, în calitate de coordonator de proiect al universității noastre, Asst. Prof. Dr. Emine AYYILDIZ a vorbit despre scopul proiectului ToMiMEUs, despre activitățile desfășurate cu țările partenere și despre rezultatele proiectului, în timp ce Asst. Prof. Dr. Işık KAMARAJ de la Facultatea de Educație Atatürk a Universității Marmara a ținut un discurs intitulat "Muzeele ca medii de învățare", însoțit de o activitate practică.

În continuare, Ruhan ÇELEBİ, director pensionat al Muzeului Căilor Ferate din Istanbul, a oferit informații despre ajustările făcute pentru a asigura accesibilitatea Muzeului Căilor Ferate din Istanbul și pentru a maximiza beneficiile obținute de toți vizitatorii de la muzeu. Ea a fost urmată de Res. Asist. H. Sümeyra BİLİCİ ALBAYRAK, care a prezentat activitățile desfășurate în muzee pentru persoanele cu deficiențe de vedere și de auz, în special, și pentru persoanele cu dizabilități, în general, împreună cu conceptele de bază și exemplele relevante.

În cele din urmă, Prof. Asoc. Dr. Özcan Erkan AKGÜN și Prof. Asist. Dr. Ayşe Tuğba ÖNER, au ținut în colaborare un discurs intitulat "Proiectarea activităților de învățare la muzeu și activitățile de învățare", în care au prezentat evenimentele incluzive desfășurate în cadrul proiectului, primul dintre acestea a avut loc la 16 ianuarie 2022, pentru a reuni copii cu vârste cuprinse între 6 și 16 ani cu deficiențe de vedere și auz și dezvoltare tipică la Muzeul Căilor Ferate din Istanbul.

Concluzii

Toate rezultatele proiectului Erasmus+ ToMIMEUS au fost esențiale pentru profesioniști, parteneri implicați și beneficiari direcți, dovedind implicarea tuturor partenerilor, dorința lor de a înțelege și de a sprijini nevoile persoanelor cu deficiențe senzoriale și astfel aceste rezultate au putut fi colectate într-un Ghid de bune practici. Aceste exemple de bune practici pot oferi, de asemenea, noi idei pentru noi proiecte care să fie dezvoltate cu aceiași parteneri sau cu includerea altora, proiecte care ar putea fi axate pe unele probleme mai specifice ale muzeelor în interacțiunea lor cu diversitatea vizitatorilor.